

2) Jeżeli należy uznać, że jest to sprzedaż rzeczy ruchomych: Czy w przypadku sprzedaży z wysyłką miejscem, w którym sprzedane rzeczy zgodnie z umową zostały dostarczone albo miały zostać dostarczone, jest miejsce faktycznego wydania rzeczy kupującemu, czy też miejsce, w którym te rzeczy zostały wydane pierwszemu przewoźnikowi w celu przekazania ich kupującemu?

(¹) Dz.U. L 12, s. 1.

Skarga wniesiona w dniu 25 sierpnia 2008 r. — Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Włoskiej

(Sprawa C-383/08)

(2008/C 301/30)

Język postępowania: włoski

Strony

Strona skarżąca: Komisja Wspólnot Europejskich (przedstawiciel: L. Pignataro, pełnomocnik)

Strona pozwana: Republika Włoska

Żądania strony skarżącej

— stwierdzenie, że Republika Włoska, przyjmując przepisy zarządzenia ministerialnego z dnia 26 sierpnia 2005 r. zmienionego ostatnio zarządzeniem z dnia 17 grudnia 2007 r., wprowadzające obowiązek oznaczenia państwa pochodzenia mięsa drobiowego wymienionego w art. 3 ust. 1 tego zarządzenia, uchybiła zobowiązaniom, które ciążyą na niej na mocy art. 3 ust. 1 pkt 8 i art. 18 ust. 2 dyrektywy 2000/13/WE (¹) w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich w zakresie etykietowania, prezentacji i reklamy środków spożywczych w związku z art. 5 ust. 3 lit. e) i art. 5 ust. 4 rozporządzenia (EWG) nr 1906/90 (²) w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do drobiu do dnia 30 czerwca 2008 r., a od dnia 1 lipca 2008 r., w związku z art. 5 ust. 4 lit. e) i art. 5 ust. 5 rozporządzenia Komisji (WE) nr 543/2008 (³);

— obciążenie Republiki Włoskiej kosztami postępowania.

Zarzuty i główne argumenty

Komisja twierdzi, że obowiązek oznaczenia pochodzenia mięsa drobiowego pochodzącego z innych państw członkowskich ustanowiony w zarządzeniu z dnia 26 sierpnia 2005 r., zmienionym ostatnio zarządzeniem z dnia 17 grudnia 2007 r., jest

sprzeczny z art. 3 ust. 1 pkt 8 i art. 18 ust. 2 dyrektywy 2000/13/WE w związku z art. 5 ust. 3 lit. e) i art. 5 ust. 4 rozporządzenia nr 1906/90 do dnia 30 czerwca 2008 r., a od dnia 1 lipca 2008 r., w związku z art. 5 ust. 4 lit. e) i art. 5 ust. 5 rozporządzenia nr 543/2008. Rząd włoski twierdzi, że obowiązek ten został wprowadzony w wyniku pojawienia się ognisk ptasiej grypy w państwach trzecich w celu zapewnienia prześledzenia pochodzenia mięsa.

Komisja uważa, że obowiązek ten jest sprzeczny z art. 3 ust. 1 pkt 8 dyrektywy 2000/13/WE. Przepis ten ustanawia bowiem w jasny sposób, w odniesieniu do środków spożywczych w ogóle, że dane odnoszące się do źródła lub pochodzenia, powinny znaleźć się na etykiecie, wyłącznie w przypadku gdy w braku takich danych konsument mógłby błędnie uznać, że dany produkt spożywczy ma określone źródło lub pochodzenie. Prawodawca wspólnotowy nie uważa zatem, oznaczenia pochodzenia za informację konieczną dla konsumenta w sposób ogólny i bezwzględny, ale wyłącznie wówczas gdy jego brak może wprowadzić konsumenta w błąd.

Rząd włoski jest zobowiązany wykazać, że obowiązek oznaczenia pochodzenia drobiu pochodzącego z innych państw członkowskich ustanowiony w omawianym zarządzeniu ma rzeczywiste znaczenie w odniesieniu do mięsa drobiowego i że brak takiego oznaczenia stwarza ryzyko wprowadzenia konsumenta w błąd. Komisja uważa, że w rzeczywistości, rząd włoski nie przedstawił żadnego dowodu mogącego wykazać, że istnieje ryzyko wprowadzenia włoskiego konsumenta w błąd w odniesieniu do źródła lub pochodzenia mięsa drobiowego w braku oznaczenia pochodzenia.

Okoliczności związane z zagrożeniem ptasią grypą nie wyjaśniają dlaczego brak oznaczenia pochodzenia mógłby wprowadzić konsumenta w błąd i spowodować, że uzna on, iż mięso drobiowe ma określone pochodzenie. Sam fakt, że przeciętny konsument przywiązuje wagę do pochodzenia produktu nie oznacza, że zostanie on wprowadzony w błąd co do jego faktycznego pochodzenia w przypadku braku oznaczenia w tym względzie. Oznaczałoby to, że konsument przypisuje z góry określone pochodzenie mięsu drobiowemu, co w żaden sposób nie zostało wykazane przez rząd włoski. Należy ponadto zauważyć, że kwestie z zakresu zdrowia zwierząt nie mogą być oceniane przez konsumenta, który nie posiada wiedzy koniecznej dla dokonania oceny ryzyka na podstawie oznaczenia pochodzenia.

Ponadto rzezone przepisy zarządzenia nie są uzasadnione względami ochrony zdrowia publicznego w rozumieniu art. 18 ust. 2 dyrektywy 2000/13/WE, które zostały jednak przywołane przez rząd włoski w celu uzasadnienia dodatkowego obowiązku w zakresie etykietowania. Wspólnota w ramach zwalczania ptasiej grypy przyjęła szeroką gamę środków mających zagwarantować, że wyłącznie zdrowe mięso drobiowe może zostać wprowadzone do Wspólnoty i dopuszczone w niej do sprzedaży.

Argument rządu włoskiego, zgodnie z którym wskazane wspólnotowe środki nie gwarantują prześledzenia pochodzenia mięsa jest zdaniem Komisji pozbawiony znaczenia, gdyż środki te mają właśnie zapobiegać wprowadzeniu na terytorium Wspólnoty mięsa pochodzącego z państw trzecich, w których pojawiły się ogniska ptasiej grypy. Środki te wywołują zatem skutki na etapie poprzedzającym sprzedaż, do której odnosi się włoski środek, właśnie w celu uniknięcia, aby mięso pochodzące z państw trzecich, w których pojawiły się ogniska ptasiej grypy mogło zostać przywiezione do Wspólnoty. Ponadto Wspólnota przyjęła również środki gwarantujące odseparowanie ognisk ptasiej grypy, mogących pojawić się na jej terytorium, w celu uniknięcia jakiegokolwiek ryzyka zakażenia. We Wspólnocie Europejskiej zostały również przyjęte liczne środki weterynaryjne w celu zapobieżenia przenoszeniu się wirusa z dzikiego ptactwa na drób w regionach, w których zauważono chore ptaki i w celu powstrzymania ewentualnej epidemii u drobiu.

Rząd włoski w celu uzasadnienia obowiązku wprowadzonego przez sporne zarządzenie powołuje się następnie na rozporządzenie nr 1760/2000 (*), które ustanowiło system śledzenia pochodzenia wołowiny i wprowadziło obowiązek etykietowania dotyczący pochodzenia mięsa.

Komisja zauważa jednak, że rozporządzenie to w odróżnieniu od omawianego zarządzenia, zostało przyjęte na szczeblu wspólnotowym i że nie chodzi o akt krajowy, a zatem jednostronny, mogący stwarzać przeszkody w handlu. Ponadto skuteczność systemu wprowadzonego rozporządzeniem nr 1760/2000 nie jest oparta wyłącznie na mechanizmie oznaczania pochodzenia produktu, jak jest to w przypadku włoskiego zarządzenia w odniesieniu do mięsa drobiowego, ale na połączeniu wielu elementów obejmujących system identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Jeśli chodzi o argument rządu włoskiego uzasadniający środek na podstawie zasady ostrożności, z uwagi na fakt, że Komisja nie wykazała braku wątpliwości naukowych dotyczących sposobu przenoszenia wirusa na człowieka, Komisja zauważa, zgodnie z orzecznictwem sądów wspólnotowych, iż dane naukowe, na które powołuje się rząd włoski w odpowiedzi na uzasadnioną opinię nie dostarczają dowodu co do rzeczywistych wątpliwości naukowych w tym przedmiocie. Zgodnie z orzecznictwem sądów wspólnotowych to do władz krajowych należy wykazanie wątpliwości naukowych uzasadniających przyjęcie krajowych środków na podstawie zasady ostrożności, a nie do Komisji wykazanie braku wątpliwości naukowych, jak sugeruje rząd włoski w odpowiedzi na uzasadnioną opinię.

Przyznając nawet, w odniesieniu do ograniczonej hipotezy przenoszenia wirusa z zarażonego drobiu na zwierzęta domowe w ogóle, a w szczególności na koty, że rząd włoski wykazał wystę-

powanie rzeczywistych wątpliwości naukowych na podstawie dokumentów Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) i Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności, przywołanych w odpowiedzi na uzasadnioną opinię, Komisja uważa jednak, iż zasada ostrożności, stanowiąca uzasadnienie omawianego zarządzenia, jest niewspółmierna i zatem nieproporcjonalna do celu, jakim jest ochrona zdrowia zwierząt, gdyż szereg środków mających ten sam cel został przyjęty na szczeblu wspólnotowym.

Wreszcie art. 5 ust. 3 lit. e) i art. 5 ust. 4 rozporządzenia (EWG) nr 1906/90 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do drobiu do dnia 30 czerwca 2008 r., a następnie od dnia 1 lipca 2008 r., art. 5 ust. 4 lit. e) i art. 5 ust. 5 rozporządzenia Komisji nr 543/2008 ustanawiają obowiązek oznaczenia pochodzenia mięsa drobiowego wyłącznie w odniesieniu do drobiu pochodzącego z państw trzecich. Rząd włoski nie zakwestionował tego argumentu.

(¹) Dz.U. L 109, s. 29.

(²) Dz.U. L 173, s. 1.

(³) Dz.U. L 157, s. 46.

(⁴) Rozporządzenie (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z 17.7.2000. ustanawiające system identyfikacji i rejestracji bydła i dotyczące etykietowania wołowiny i produktów z wołowiny oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 820/97 (Dz.U. L 2004, s. 1).

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Tribunale Amministrativo Regionale del Lazio (Włochy) w dniu 3 lipca 2008 r. — Attanasio Group Srl przeciwko Comune di Carbognano

(Sprawa C-384/08)

(2008/C 301/31)

Język postępowania: włoski

Sąd krajowy

Tribunale Amministrativo Regionale del Lazio

Strony w postępowaniu przed sądem krajowym

Strona skarżąca: Attanasio Group Srl

Strona pozwana: Comune di Carbognano